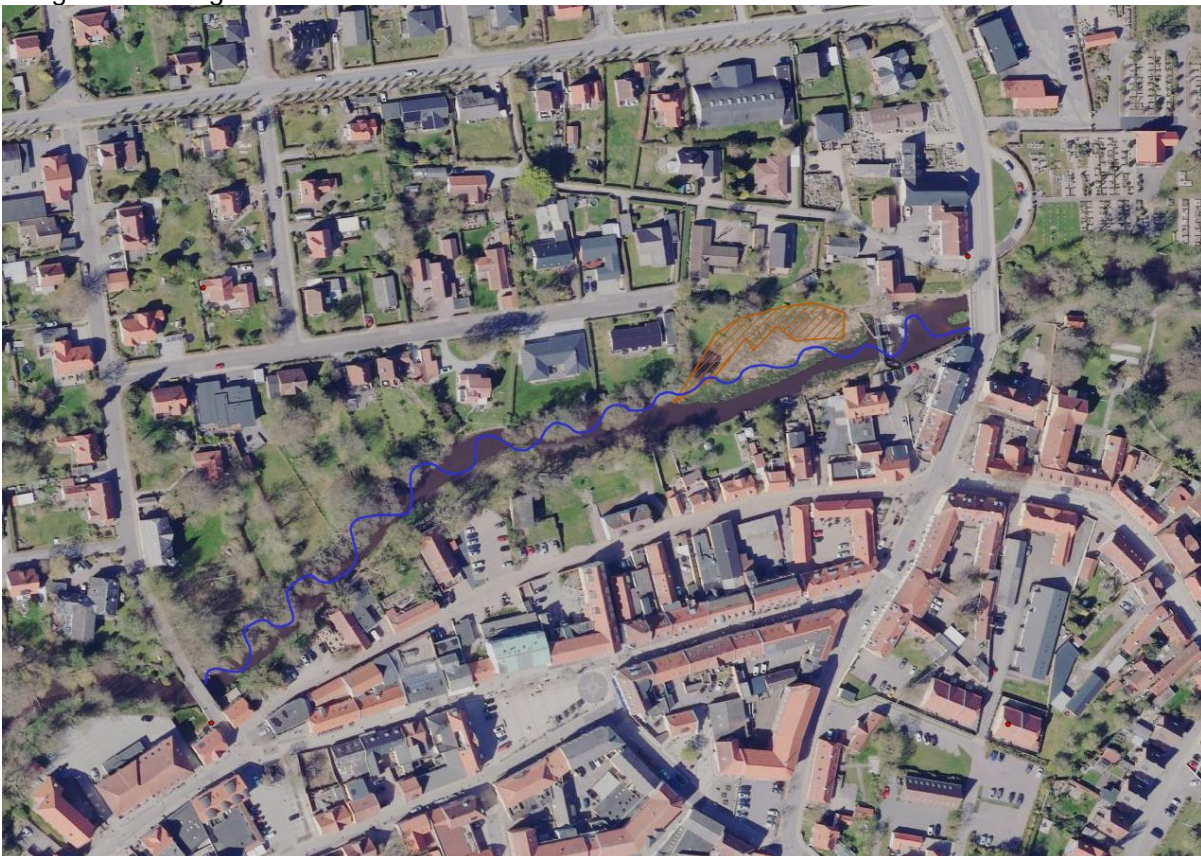

Vurdering af påvirkninger af arter på Habitatdirektivets Bilag IV.

Udfærdiget af: Heidi Holm
 Kontrolleret af: Hans Paarup Thomsen
 Projektnummer: 41010547
 Projekt: Sæby Vandmølle
 Kunde: Frederikshavn Kommune
 Projektleder: Jonatan Hjul

1 Indledning

I forbindelse med forundersøgelser for etableringen af et midterstryg i forbindelse med et vandløbsrestaureringsprojekt ved Sæby Vandmølle, er der foretaget en søgning i eksisterende databaser for tilstedeværelsen af arter på Habitatdirektivets bilag IV i og omkring projektområdet. Der er ligeledes lavet en vurdering for alle bilag IV-arter for hvorvidt de kan anvende området til yngleaktiviteter, rasteaktiviteter, fouragering eller spredning, se vedhæftede "bilag-IV screeningskema".

Figur 1 Oversigt over området med forslag til nyt vandløbsstracé (blå streg) samt §3 natur, mose (brun skravering).

For dyrearter omfattet af bilag IV indebærer beskyttelsen et forbud mod:

- 1) Forsætligt indfangning eller drab
- 2) Forsætlig forstyrrelse, især hvor de yngler eller overvintrer
- 3) Opbevaring
- 4) Transport mm.
- 5) At yngle- og rasteområder beskadiges eller ødelægges.

Yngleområder omfatter de områder, hvor dyrenes parring foregår, og hvor der er kurtisering, fødsel, eller opvækst af unger. Definitionen dækker også arealer i nærheden af selve yngleområdet, hvis afkommet er afhængigt af disse arealer.

Rasteområder definerer de områder, hvor dyrene i eller uden for yngletiden opholder sig for at hvile, sove eller overvintre eller opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner.

For både yngle- og rasteområder gælder, at områder er beskyttet, selvom områderne i enkelte år ikke benyttes af arterne.

Beskyttelsen indebærer, at yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter som udgangspunkt ikke må beskadiges eller ødelægges af aktiviteter, som der ansøges om eller planlægges for. Områder, der benyttes til fødesøgning, er kun omfattet af beskyttelsen, hvis de samtidig bruges som yngle- eller rasteområde.

Overordnet set skal det sikres, at den økologiske funktionalitet af den pågældende bestands yngle- og rasteområder samlet set opretholdes på mindst samme niveau som hidtil. Ved den økologiske funktionalitet forstås de samlede livsvilkår, som et område tilbyder en bestand af en given art.

Til forskel fra Natura 2000-områderne gælder der ikke et særligt forsigtighedsprincip for beskyttelsen af bilag IV-arter uden for Natura 2000-områderne, dog skal de almindelige forvaltningsretlige krav til sagens oplysning være opfyldt. På denne baggrund skal det vurderes, om anlægsarbejdet kan påvirke bestanden af forskellige bilag IV-arter. Ligeledes skal det vurderes, om landskabets økologiske funktionalitet for en lokal bestand af en given bilag IV-art påvirkes i et omfang, hvor det er nødvendigt at indarbejde afværgeforanstaltninger i projektet.

En væsentlig påvirkning af bilag IV-arter vurderes at være sandsynlig, hvis der er påvirkninger, som kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder, eller hvis den økologiske funktionalitet for arterne ikke kan opretholdes.

2 Fund af bilag IV arter i nærheden af projektområdet

Der er indledningsvis foretaget en overordnet screening for alle bilag IV arter, hvor det bl.a. er noteret om arten findes i eller nær projektområdet, samt afstand til nærmeste fund eller om området er egnet for arten. Denne findes i vedhæftede "bilag-IV screeningskema"

Arter af flagermus, der er kendt fra det regionale nærområde, er vurderet til at kunne forekomme i projektområdet. Tidligere flagermusundersøgelser, har påvist en stor aktivitet af flagermus i området. Herudover er bilag IV arter, der er fundet i en afstand på op til 1 km registreret. Registreringerne inden for 1 km af projektområdet kan ses på Figur 2.

Der er ingen registreringer af bilag IV arter inden for projektområdet. Inden for 1 km er der registreret odder nedstrøms ved havnen. Der er ligeledes registreret odder opstrøms i Sæby Å, hvor åen krydser Sæbygårdvej, hvilket er 2,5 km vest for projektområdet. Nærmeste registrering af flagermus er ca. 379 m mod vest ved Reimersvej, hvor der er registreret dværgflagermus, pipistrelflagermus, sydflagermus og vandflagermus og nord herfor er der ligeledes registreret brunflagermus.

Figur 2. Bilag IV arter indenfor 1 km af projektet.

2.1 Flagermus

Sæby Å udgør et godt område for flagermus, da der er mange gamle, hule træer langs åen, som desuden udgør ledelinje og fourageringsområde. Nedenfor findes en kort artsbeskrivelse af de fem flagermusarter, der er fundet nærmest projektområdet og herefter en vurdering af projektets potentielle påvirkning af arterne.

2.1.1 Vandflagermus

Om sommeren har vandflagermusen kvarterer i træer med hulheder og sprækker og er desuden særligt knyttet til bl.a. vandløb og søer, da den tilbringer 90% af jagttiden over vand. De kan dog også jage over land og det er velkendt at de benytter de samme ledelinjer i landskabet når de bevæger sig mellem kolonien i hule træer og den nærmeste vandflade. Vandflagermusen overvintrer i grotter og minegange, hvor der er frostfrit med en høj luftfugtighed. I Jylland er det særligt kalkgruberne ved Mønsted og Daugbjerg.

2.1.2 Sydflagermus

Sydflagermus er stærkt knyttet til mennesker, da dens kolonier udelukkende findes i huse. De vælger næsten altid beboelseshuse og nærmest aldrig mere åbne bygninger, som lader og lignende. Som fourageringsområder udnytter arten kulturlandskabet, idet den foretrækker mosaiklandskaber med spredte løvskove, åbne marker, levende hegn, enlige træer, parker og haver. Den udnytter desuden vejbelysninger, som tiltrækker mange insekter. Om vinteren findes sydflagermusen ligeledes udelukkende i huse.

2.1.3 Pipistrelflagermus

Pipistrelflagermusens kolonier findes både sommer og vinter primært i huse, men også i træer med hulheder. Næsten alle sommerkolonier af findes mindre end 100 m fra en skovkant med løvtræer. De benytter oftest de samme ynglesteder år efter år. Den jager langs skovkanter, i lysninger, haver, parker og lignende, hvor jagten foregår i nærheden af trævegetationen, men sjældent inde i den.

2.1.4 Dværgflagermus

Dværgflagermusen er i udpræget grad tilknyttet løvskovsrige områder med frodige løvskove, parker og lignende. Sommerkvarterer findes almindeligvis i huse, men også i hule træer. De benytter oftest de samme ynglesteder år efter år. Næsten alle sommerkolonier findes mindre end 100 m fra en skovkant med løvtræer. Den jager langs skovkanter, i lysninger, haver, parker og lignende, hvor jagten foregår i nærheden af trævegetationen, men sjældent inde i den. Vinterkvarterer findes på samme steder som sommerkvartererne, nemlig primært i huse, men også i træer med hulheder.

2.1.5 Brunflagermus

Brunflagermusen er den af de danske flagermusarter som året rundt er mest knyttet til træer. Åbne og varierede træbevoksninger foretrækkes, men det behøver ikke være skov. En gruppe af træer i åbent landskab og endda enkeltstående træer kan rumme kolonier af brunflagermus. Ynglekolonierne benyttes ofte år efter år. Brunflagermus jager højt over åbent agerland og søer samt over skovens trækroner samt ofte over eller langs skovbryn. Om vinteren findes brunflagermusen næsten udelukkende i hule træer.

2.1.6 Øvrige flagermus

Der er flere arter af flagermus i det regionale område, som vil kunne anvende projektområde til fouragering, som ledelinjer og have yngle-rasteområder i træer og bygninger nær projektområdet.

2.1.7 Vurdering af projektets potentielle påvirkning af flagermus og behov for undersøgelser

Alle flagermusarter kan potentielt bruge Sæby Å i forbindelse med fouragering, både arter der jager langs træer og over vandoverflader. Træerne langs brinken kan desuden være yngle- og rastested for mange af arterne. Endelig kan bygninger nær vandløbet også fungere som yngle- eller rasteområde.

Da området rummer potentielle yngle- og rasteområder, samt vurderes at være vigtigt fourageringsområde for flagermus, skal der foretages supplerende flagermusundersøgelser.

Disse består af en visuel besigtigelse af områdets træer og bygninger (udefra). Herefter vil der skulle foretages lytninger med passive bokse samt aktiv lytning med håndholdt detektor.

På denne måde skabes overblik over hvilke arter der er i området, om de yngler og hvor, om de raster og hvor og hvordan vandløb og omgivelser anvendes hen over en sæson. Projektets anlægsarbejde vil derefter kunne tilpasses så påvirkningen på flagermus begrænses mest muligt.

2.2 Odder

Odderen lever i tilknytning til vådområder og findes i såvel stillestående som rindende vand samt både i salt- og ferskvand. De trives i områder med højt naturindhold og lav menneskelig aktivitet, hvor der er gode skjulmuligheder, f.eks. uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjorde med store rørskovsområder. Yngle- og rastesteder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde men vil være mest sandsynlig i uforstyrrede naturområde. Parring kan foregå over hele territoriet året rundt. Ungerne fødes i en hule, ofte afsides og uforstyrret, men også blot et hulrum under en trærod i åbrinken. Det er desuden vigtigt, at der er god sammenhæng mellem naturområderne, så odderne kan sprede sig. Tætheden af odder er aldrig særlig stor, idet de kræver meget plads, ofte mere end 10 km vandløb. Er levestedet ikke optimalt, vil den færdes i et endnu større område.

2.2.1 Vurdering af projektets potentielle påvirkning af odder og behov for undersøgelser.

Odderen er registreret i Sæby Å både opstrøms og nedstrøms fra projektområdet og vil derfor ligeledes færdes i den del af åen, som projektet omfatter. I forbindelse med anlægsarbejdet kan det blive nødvendigt at rørlægge dele af strækningen kortvarigt mens der arbejdes i traceet. Det kan ikke udelukkes, at odderen har yngle- og rastested på én side af strækningen og fouragerer på den anden side af strækningen og derfor har brug for at kunne krydse projektområdet jævnlige. Langs brinkerne er der på størstedelen af strækningen træer, buske og rørskov, som kan gøre det muligt for odderen at krydse eventuelle rørlagte strækninger på land.

Det kan ikke udelukkes at odderen har yngle- og rastesteder indenfor projektområdet og området bør derfor besigtiges for at kunne vurdere områdets egnethed som levested.

2.3 Marine pattedyr

Marsvin er kendt fra områderne udenfor Sæby. Et projekt i Sæby å, vil kunne påvirke marsvin, hvis områdets kvalitet som fourageringsområde for arten ændres.

Det vurderes umiddelbart at arten ikke vil påvirkes mærkbart i hverken anlægs- eller driftsfase, men vurderingen skal kvalificeres af beregninger af sedimentspild og den generelle påvirkning af vandområdet ud for Sæby.

Det vurderes umiddelbart, at der ikke vil være behov for feltundersøgelser af marine arter.

3 Opsamling

Det vurderes, at der skal foretages undersøgelser af flagermus og odder i området.

Flagermusundersøgelse består af en visuel gennemgang, hvor områdets træer undersøges. I maj undersøges træer med potentielle flagermus med håndholdt detektor. Træerne undersøges ved opsætning af lyttebokse ad 2 omgange hen over sommer: i yngletiden og i spredningstiden.

Odderundersøgelse består af en gennemgang af arealer i det tidlige forår. Der kan være behov for at sætte kamera op, hvis der findes mange spor efter odder. Undersøgelserne løber samlet fra marts t.o.m. september.

Bilag IV-arter	Fund indenfor projektområdet	Kendt fra nærområdet	Mulig påvirkning = Vurderes	Note
Pattedyr:				
Bechsteins flagermus	nej	nej	nej	Findes kun på Bornholm jf. NOVANA. Enkelte spredte fund i Jylland jf. arter.dk
Brandts flagermus	nej	nej	nej	Observeret ved Silkeborg, på Sydsjælland, Møn, Lolland-Falster og Bornholm jf. NOVANA.
Brandts/skægflagermus	nej	nej	nej	Gammelt fund (2002) ved Lille Vildmose og ellers kun i Midtjylland og Sjælland.
Bredøret flagermus	nej	nej	nej	Findes på Sydsjælland og Lolland-Falster.
Brunflagermus	nej	ja	ja	Fund ca. 379 m (V) - Reimersvej
Damflagermus	nej	nej	ja	Fund ca. 7,8 km nord for projektområde ved Maritimt overvågningscenter nær Frederikshavn
Dværgflagermus	nej	ja	ja	Fund ca. 379 m (V) - Reimersvej
Frynseflagermus	nej	nej	nej	Nærmeste registreringer ved Lille vildmose ca. 47,5 km SV for projektområde
Brun langøre/Langøret flagermus	nej	nej	ja	Mest kendt på Sjælland og i Østjylland. Nærmeste fund ca. 25,5 km SV for projektområde
Leislars flagermus	nej	nej	nej	Enkelte fund på Sjælland, Lolland og Falster
Nordflagermus	nej	nej	nej	Meget sjælden i DK. Fund ca. 7,8 km nord for projektområde ved Maritimt overvågningscenter nær Frederikshavn (2014)
Pipistrelflagermus	nej	ja	ja	Fund ca. 379 m (V) - Reimersvej
Skimmelflagermus	nej	nej	ja	Fund ca. 9,4 km nord for projektområde ved Bangsbo Museum nær Frederikshavn
Skægflagermus	nej	nej	nej	Findes umiddelbart kun på Bornholm
Stor museøre	nej	nej	nej	4 fund på Sydsjælland og Falster.
Sydflagermus	nej	ja	ja	Fund ca. 379 m (V) - Reimersvej
Troldflagermus	nej	nej	ja	Fund ca. 9,4 km nord for projektområde ved Bangsbo Museum nær Frederikshavn
Vandflagermus	nej	ja	ja	Fund ca. 379 m (V) - Reimersvej
Birkemus	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Bæver	nej	nej	nej	Nærmeste fund omkring Halkær Sø ved Nibe bredning (74 km SV) og Fjerritslev (80 km SV).
Hasselmus	nej	nej	nej	Området ikke egnet. Findes ej i Nordjylland.
Odder	Nej	ja	ja	Flere fund i Sæby Å - både opstrøms (ved krysning med Sæbygårdvej) og nedstrøms (ved havnen) fra Vandmøllen
Ulv	nej	nej	nej	Nærmeste registreringer ved Lille vildmose samt klitplantager nær Skagen. Arten vil ikke være i området, der ikke er egnet.
Marsvin	nej	nej	ja	Område ikke egnet. Fund ca. 3,3 km mod Ø i Kattegat
Alle hvaler	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Krybdyr:				
Markfirben	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Padder:				
Grønbroget tudse	nej	nej	nej	Mangler i Jylland.
Løgfrø	nej	nej	nej	Område ikke egnet. Nærmeste fund ca. 7 km NV
Løvfrø	nej	nej	nej	Mangler i Nordjylland - nærmeste fund omkring Aarhus
Klokkefrø	nej	nej	nej	Kun kendt fra Fyn og Sjælland.
Spidssnudet frø	nej	nej	nej	Område ikke egnet. Nærmeste fund ca. 7 km NV
Springfrø	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Stor vansalamander	nej	nej	nej	Område ikke egnet - nærmeste fund ca. 25 km væk (NV)
Strandtudse	nej	nej	nej	Område ikke egnet
Insekter:				
Bred vandkalv	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Lys Skivevandkalv	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Eremit	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Sortpletlet Blåfugl	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Grøn mosaikguldsmed	nej	nej	nej	Udbredt i det meste af DK. Yngler bl.a. i vegetationsrige, åbne kanaler og grøfter. Tilknyttet planten krebseklo
Stor kærguldsmed	nej	nej	nej	Sjælden - findes kun ved nogle få søer og vandhuller på Sjælland og Falster (Miljøstyrelsen). Enkelte fund i Jylland - nærmeste nær Aarhus (arter.dk)
Grøn kølleguldsmed	nej	nej	nej	Findes kun i få jyske å-systemer (Skjern Å, Karup Å, Storå og Gudenåen - tidligere og muligvis stadig Varde Å).
Natlyssværmer	nej	nej	nej	To fund i Jylland - nærmeste omkring Aarhus. Ellers kun på Fyn, Sjælland, Lolland og Falster
Fisk:				
Snæbel	nej	nej	nej	Findes kun i åer i forbindelse med Vadehavet
Bløddyr:				
Tykskallet malermusling	nej	nej	nej	Kun fund på Fyn og Sjælland
Planter:				
Enkelt månerude	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Vandranke	nej	nej	nej	Findes kun i Sydvestjylland
Liden Najade	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Fruesko	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Mygblomst	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Gul stenbræk	nej	nej	nej	Område ikke egnet.
Krybende sumpskærm	nej	nej	nej	Område ikke egnet.